

Obsah

I. O přijímaných představách ohledně rozsahu politické moci

1. Cíl tohoto díla 11
2. První Rousseauův princip týkající se zdroje politické moci . . . 13
3. Druhý Rousseauův princip o rozsahu politické moci. 17
4. Rousseauovy úvahy ve prospěch neomezené šíře politické moci 24
5. Že Rousseauův omyl vychází z toho, že Rousseau chtěl odlišit práva společnosti od práv vlády 26
6. Důsledky Rousseauova systému 28
7. O Hobbesovi 30
8. Převzaté Hobbesovo mínění 32
9. O nedůslednosti, která byla Rousseauovi vytýkána 33

II. O zásadách, kterými je třeba nahradit přijímané představy o rozsahu politické moci

1. O omezení politické moci. 36
2. O právech většiny 37
3. O uspořádání vlády, pokud není politická moc omezená 41
4. Námitka proti možnosti omezit politickou moc 42
5. O omezeních politické moci, zredukované na nezbytné minimum 43
6. O právech jednotlivců, pokud je politická moc takto omezena. . 44
7. O principu užitku nahrazujícím myšlenku práv jednotlivců . . . 45

III. O rozšíření politické moci

1. O rozšíření politické moci nad rámec jí nezbytné jurisdikce pod záminkou užitku 49
2. O předpokladech, bez nichž je rozšíření politické moci nepřijatelné 52
3. Jsou vládnoucí nutně neomylnější než ovládaní? 53
4. Jsou omyly těch, kteří vládnou, méně nebezpečné než omyly jednotlivců? 58

5. O povaze prostředků, které může politická moc použít pod záminkou užitku	59
---	----

IV. O příliš velkém množství zákonů

1. Přírozené příčiny příliš velkého množství zákonů	63
2. Představa, kterou mají obvykle lidé o následku příliš velkého množství zákonů, a její mylnost	63
3. Že hlavní výhoda, kterou ve velkém množství zákonů hledají příznivci lidových vlád, ve skutečnosti neexistuje	65
4. O zkaženosti, k níž vede u jednatelů moci velké množství zákonů.	66
5. Další nevýhoda velkého množství zákonů	68

V. O svévolných opatřeních

1. O svévolných opatřeních, a proč lidé ve všech dobách méně protestovali kvůli těmto opatřením než kvůli zásahům proti vlastnictví	70
2. O zámince pro svévolná opatření a o právu předcházet zločinům	71
3. Falešný argument ve prospěch svévole	75
4. O důsledku svévolných opatření z hlediska morálky, průmyslu a trvání vlád.	76
5. O vlivu svévole na samotné vládce	78

VI. O státních převratech

1. O obdivu ke státním převratům	79
2. O státních převratech v zemi s psanou ústavou.	85
3. Nezbytná podmínka pro to, aby ústavy nebyly porušovány	90

VII. O svobodě myšlení

1. Předmět následujících tří knih	96
2. O svobodě myšlení	96
3. O projevech smýšlení	99
4. Pokračování stejného tématu	107
5. Pokračování stejného tématu	113
6. Nezbytné vysvětlení.	120
7. Poslední poznámka	121

VIII. O náboženské svobodě

1. Proč vzdělaní lidé tak často útočili na náboženství 122
2. O občanské nesnášenlivosti 128
3. O množení církví 130
4. O tom, jak moc střeží náboženství před duchem zkoumání . . . 132
5. O znovuzavedení náboženství ze strany moci 133
6. O zásadě, podle níž lid potřebuje náboženství 134
7. O náboženství z hlediska úvah o jeho užitečnosti 135
8. Jiný důsledek zásady, že lid potřebuje náboženství. 136
9. O náboženské snášenlivosti, když se do věci vkládá vládní moc 137
10. O pronásledování náboženského přesvědčení 138

IX. O soudních zárukách

1. O nezávislosti soudních dvorů 142
2. O zestručnění formálních předpisů 145
3. O trestech 149
4. O právu udělovat milost. 154

X. O jednání politické moci vzhledem k vlastnictví

1. Námět této knihy 157
2. Přirozené rozdělení obyvatel jednoho území do dvou tříd . . . 158
3. O vlastnictví. 159
4. O postavení, které má vlastnictví zaujímat v politických institucích 161
5. Příklady převzaté z antiky 165
6. O duchu vlastnictví 167
7. Že pozemkové vlastnictví jako jediné v sobě spojuje všechny výhody vlastnictví 168
8. O vlastnictví státních cenných papírů. 174
9. O části vlastnictví, které si má společnost právo nárokovat . . . 178
10. Že vlastníci nemají zájem na tom, aby zneužívali moci proti těm, kdo vlastnictví nemají 179
11. O dědičných výsadách ve srovnání s vlastnictvím 182
12. Nezbytná úvaha 184
13. O nejlepší způsobu, jak poskytnout vlastníkům velký politický vliv 189
14. O jednání vlády vzhledem k vlastnictví 192

XVII. O skutečných principech svobody

1. O nemožnosti vůbec kdy zneužít skutečných principů svobody 373
2. Že uzavření politické moci do vymezených hranic nesměruje k oslabení nezbytné činnosti vlády 376
3. Závěrečné úvahy o občanské svobodě a o svobodě politické. . . 377
4. Obhajoba despotismu z pera Ludvíka XIV. 384

XVIII. O povinnostech jednotlivců vůči politické moci

1. Obtíže spojené s otázkou odporu 386
2. O poslušnosti zákona 388
3. O revolucích. 397
4. O povinnostech vzdělaných mužů během revolucí. 400
5. Pokračování stejného tématu 407
6. Povinnosti osvícených mužů po násilných revolucích 413

Seznam zkratk 419

Seznam literatury 421

Rejstřík 434

Ediční poznámka 438